

საქართველო 0198, ქ. თბილისი, კახეთის გზატკეცილი #99, ტელ : 116 001 (180); ელ.ფოსტა: ncdc@ncdc.ge; ვებ-გვერდი: www.ncdc.ge
99 Kakheti Highway, Tbilisi, 0198, Georgia; Phone: 116 001 (180) E-mail: ncdc@ncdc.ge; web: www.ncdc.ge

**გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის
მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის პროექტის სტრატეგიული
გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის ანაგრიშზე
დასკვნა**

დამგეგმავი ორგანო: საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და
ინსფრასტრუქტურის სამინისტრო

შემსრულებელი საკონსულტაციო ორგანიზაცია: შპს „ბაუ დიზაინი“

სგშ-ს მომზადებაზე პასუხისმგებელი ორგანიზაცია: შპს გის და დისტანციური
ზონდირების საკონსულტაციო ცენტრი „გეოგრაფიკი“

პროექტის მოკლე აღწერილობა: გუდაურის მაღლობები მდებარეობს გუდაურის
სარეკრეაციო ტერიტორიის საზღვრებში, დუშეთის მუნიციპალიტეტში.
საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 535,986მ² (53 ჰექტარი და 5986 მ²).
მანძილი თბილისიდან-120კმ; კლიმატი ზომიერად ნოტიო მაღალი მთის ჰავა.
ზამთარი ცივი, მშრალი, მაღალი თოვლის საფარით. იანვრის საშუალო
ტემპერატურა-6°C; ზაფხული გრილი, აგვისტო საშ.ტემპერატურა13°C; ნალექების
წლიური რაოდენობა: 1000 მმ; მზის ნათების ხანგრძლივობა წელიწადში: 2000 სთ;
საქართველოში ამჟამად მოქმედი სეისმური საშიშროების რუკის მიხედვით
საპროექტო ტერიტორია მაკროსეისმური ინტენსივობით 9 ბალიან (MSK სკალა)
ზონაში მდებარეობს.

18 მიწის ნაკვეთისთვის ე.წ გუდაურის მაღლობებისთვის მუშავდება
განაშენიანების რეგულირების გეგმა (გრგ), რომელიც ეყრდნობა საქართველოს
მთავრობის მიერ 2018წლის 12 ივნისს დამტკიცებულ „გუდაურის სარეკრეაციო
ტერიტორიისთვის მიწათსარგებლობის გენერალურ გეგმას“.

საპროექტო ტერიტორიის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს ხევი, დასავლეთ
ნაწილში საბაგრო ხაზი და სათხილამურო ტრასები, ჩრდილოეთით ტერიტორიას
ესაზღვრება ტერიტორია, რომელიც არ არის განაშენიანებული და სათხილამურო
ტრასები.

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის
მაღლობები) განაშენიანების რეგულირების გეგმა ითვალისწინებს:

- საცხოვრებელ სახლებს, სასტუმროებს, რომელთა პირველი სართულები
დათმობილი იქნება საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტებისათვის.

- საპროექტო ტერიტორიის სამხრეთით მდებარეობს „ახალი გუდაურის“ ტერიტორია, რომლისთვისაც შემუშავებულია და შეთანხმებულია განაშენიანების რეგულირების გეგმა სასტუმროებისა და საცხოვრებელი სახლებისთვის. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის მიერ 2019 წლის 2 დეკემბერს #587 დადგენილებით დამტკიცებულია „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის გენერალური გეგმა“, რომლის მიხედვითაც საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელად უნდა იყოს გათვალისწინებული სამხრეთ აღმოსავლეთიდან საავტომობილო გზა, რაც არის რედეკოს გზის გაგრძელება.
- გენერალური გეგმით დადგენილი პარამეტრებიდან გამომდინარე, საპროექტო ტერიტორიაზე ჯამური განაშენიანების ფართობი შეადგენს 67,162.8 მ²-ს.
- დაგეგმარების ეტაპზე არსებული გეგმის მიხედვით, განისაზღვრა საკურორტო რეკრეაციული ზონა 1-ის ფართობის გაზრდა 98,577 მ²-ით. გრგ-ში მონაწილე მიწის ნაკვეთების 50% იქნება დატვირთული საკურორტო - სარეკრეაციო ზონა 1-ით, ხოლო დანარჩენი ლანდშაფტური ზონითა და სატრანსპორტო ზონა 1-ით.(გვ.23)

მისასაღებელია სკოპინგის დოკუმენტით წარმოდგენილი გუდაურის მაღლობების განაშენიანების ხედვა, რომლის მიზანია შეიქმნას ახალი სარეკრეაციო სივრცე, რომელიც ხელს შეუწყობს ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარებას, თუმცა შესაძლებელია დამატებით გაჩნდეს ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოქმედი რისკ-ფაქტორები, რომელიც სხვადასხვა ალტერნატივაში უნდა შეფასდეს და მოწოდებულ იქნეს შემარბილებელი ღონისძიებები.

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმაში ადამიანთა ჯანმრთელობის ზემოქმედების შეფასების განხორციელება გავლენას მოახდენს იმ ფაქტორებზე, რომლებიც პირდაპირ ან არაპირდაპირ გავლენას ახდენს საზოგადოებრივ ჯანმრთელობაზე. ეს ფაქტორებია:

- ჯანსაღი ცხოვრების წესი.
- სოციალური დაცულობა (უსაფრთხო საფეხმავლო გადასასვლელი, სათხილამურო ტრასები, დაბალი მოძრაობის სიჩქარე საცხოვრებელი ადგილების მიმდებარედ, ხმაურის შემცირება, ქუჩის განათება).
- დასასვენებელი, ტურისტული და საცხოვრებლის ხარისხი (გარემო, სამშენებლო მასალები, საცხოვრებლის განლაგება, შენობის ორიენტაცია მზის პირდაპირი სხივების შესაბამისად და ა.შ.).
- სამუშაო და განათლება, საყოფაცხოვრებო მომსახურების (აფთიაქი, მაღაზიები, ბანკები და ა.შ.) ხელმისაწვდომობა და წვდომა.
- უსაფრთხოება (სასრიალო და საფეხმავლო ბილიკების პასიური დაცვრევა, საზოგადოებრივი ტრანსპორტის პოპულარიზაცია, ტერიტორიის დასუფთავება).
- ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება და ზოგადი სურათი (ჰაერის დაბინძურების წყაროებში, ე.ი. საგზაო ტრანსპორტი, მწვანე ტერიტორიების განვითარება, ხმაურის შემცირების ღონისძიებების განხორციელება).

- წყლის მოხმარება და ჩამდინარე წყლების შეგროვება.
- ნიადაგის ხარისხი (დაბინძურების გაწმენდა, მწვანე ტერიტორიების შენარჩუნება).
- საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის რისკ-ფაქტორების აღწერა და გავლენის მნიშვნელობის შეფასება, რისკ-ფაქტორების ზემოქმედებით დაზარალებული ტერიტორიების და უბნების იდენტიფიცირება.
- შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოქალაქეების საჭიროებების მაქსიმალური გათვალისწინება.
- მონიტორინგი, შეფასება და პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვა.

სკოპინგის დასკვნისთვის შემუშავდა რეკომენდაციები შემდგომი კომპონენტების მიხედვით:

ფიზიკური აქტივობა, უბედური შემთხვევები და ტრავმები

წარმოდგენილ დოკუმენტში არ არის სრულყოფილად აღწერილი გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მალეობების) განვითარების ჩარჩოში, როგორ მოხდება ტრანსპორტის ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემცირება.

კარგადაა ცნობილი საავტომობილო ტრანსპორტის ნეგატიური ზეგავლენა (ჰაერის, ნიადაგის, წყლის დაბინძურება, ხმაური, გზებზე უსაფრთხოება და ტრავმები, და სხვა). საქართველოში, სხეულის დაზიანება სიკვდილის რიგით მეოთხე მიზეზს წარმოადგენს. გასათვალისწინებელია, აგრეთვე ის გარემოება, რომ გუდაური წარმოადგენს სათხილამურო კურორტს და უპირატესობა უნდა მივანიჭოთ უსაფრთხო გადაადგილებას, განსაკუთრებით ფეხით სიარულს, სწოუბორდით და თხილამურებით სრიალს, საზოგადოებრივ ტრანსპორტს; განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს, ამ საშუალებათა შეხამების, როგორც დაგეგმვის, ძირითადი ამოცანის სახით განხილვას.

ხელმისაწვდომობა სამედიცინო დაწესებულებებზე

მნიშვნელოვანია, სამომავლოდ გათვალისწინებულ იქნეს ადგილზე მომსახურე პერსონალის, დამსვენებელთა და ტურისტების სამედიცინო მომსახურების უზრუნველყოფის მიზნით სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის საკითხი, ახალი უბნების სივრცითი მოწყობის დაგეგმარებისას, დროული და ხარისხიანი სამედიცინო დახმარების გაწევა. ზამთრის პოტენციური აქტივობების გაანალიზების შემდეგ (საბაგრო გზები, თხილამურებით სეირნობა, სწოუბორდი, უნდა უზრუნველყოფდეს წვდომას სხვა სამთო აქტივობებთან, როგორცაა გაუკვალავ თოვლზე სასიარულო ტურები (back country touring), შვეულმფრენიდან სრიალი მიმდებარე მთის ფერდობებზე (helicopter skiing), ყინულზე ცოცვა, თოვლის სათამაშო მოედნები, ზამთრის სასეირნო ბილიკები, საღამოს სადილები

მთის რესტორანში და სხვა) უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს გუდაურის სოციალური ინფრასტრუქტურის განვითარების ნაწილში ხელმისაწვდომობა სამედიცინო დაწესებულებების (ამბულატორიული/ან სამედიცინო კაბინეტი, პირველადი სამედიცინო დახმარების პუნქტის და სათხილამურო პატრულის მომსახურება) განთავსების საჭიროება ტრავმატიზმისა და სხეულის სხვადასხვა ნაწილის დაზიანების დროს. წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში არ არის მოწოდებული ინფორმაცია, თუ როგორია კურორტ გუდაურის სასწრაფო სამედიცინო დახმარების სერვისის მოცვა და რა დოზით არის კონცეფციაში გათვალისწინებული აღნიშნული საკითხი.

ხელმისაწვდომობა საგანმანათლებლო დაწესებულებებზე

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების განაშენიანების რეგულირების გეგმის სგშ-ის სკოპინგის ანგარიშში საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელმისაწვდომობის საკითხთან დაკავშირებით არ არის მოწოდებული ინფორმაცია.

მნიშვნელოვანია, რომ დოკუმენტში აისახოს ტერიტორიის განაშენიანების დროს სხვადასხვა ინტენსივობის მქონე საცხოვრებელ ზონებში მომავალში გათვალისწინებული იქნება თუ არა სარეკრეაციო სივრცეები, ჯანდაცვის და სპორტის ობიექტები, საგანმანათლებლო და საკონფერენციო დაწესებულებები, გამაჯანსაღებელი კომპლექსები, ხომ არ დაირღვევა შესაბამისი ზონირების პრინციპი და განთავსდება რაიმე სახის ობიექტი, რომელიც ზიანს მიაყენებს გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობას, ან/და განთავსდება სამეწარმეო ობიექტი, რომელიც დაარღვევს სამეზობლო თემების პრინციპებს;

ზემოაღნიშნულის უფრო მეტად დეტალური შეფასება, რომელიც არ არის წარმოდგენილი, საშუალებას მოგვცემდა გავაანალიზოთ, როგორია/როგორი იქნება ხელმისაწვდომობა:

- საერთო სარგებლობის მწვანე სარეკრეაციო არეალებზე;
- მომავალში სპორტულ-გამაჯანსაღებელ საგანმანათლებლო დაწესებულებების არსებობის შემთხვევაში მათ შესაბამისობასთან მოქმედ ნორმატიულ დოკუმენტების მოთხოვნებთან, ნაკვეთებისა და ღია სპორტული მოედნების შესახებ რა საჭიროებები გამოიკვეთება.

დასაქმება

წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში არ არის შეფასებული გუდაურში დასაქმების საკითხი.

იქიდან გამომდინარე, რომ ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით, უმუშევრობა ასოცირებულია ავადობის რისკის გაორმაგებასთან და

60%-ით ნაკლებია გამოჯანმრთელების ალბათობა. უმუშევრობა ძლიერ კორელაციაშია თამბაქოს, ალკოჰოლის ჭარბ მოხმარებასთან, ღვიძლის ციროზთან, წყლულოვან დაავადებებთან, ფსიქიკურ დარღვევებთან და ხელს უწყობს სუიციდის შემთხვევების ზრდას. დასაქმების აქტიური პოლიტიკა და მიზანმიმართული სოციალური დაცვის სისტემა ამცირებს უმუშევრობის გვერდით ეფექტებს.

მიზანშეწონილია, ხედვაში წარმოდგენილი იყოს მოსაზრებები გუდაურში ფუნქციური დატვირთვების გადანაწილების მიზნით, განსაკუთრებით, ტურისტული სფეროს მომსახურებისა და ამ ტერიტორიაზე მცხოვრებთათვის დასაქმების ადგილების მოწყობის, ახლომდებარე დასახლებული ადგილების განვითარებასთან დაკავშირებით.

სასმელი წყლის ხარისხი, წყალმომარაგება, სანიტარია და წყალარინება

წყალმომარაგება - წარმოდგენილ პროექტში ასახულია მწირე ინფორმაცია სარეკრეაციო ტერიტორიის წყალმომარაგების შესახებ, რაც არ მოიცავს მისი გაფართოების შესაძლებლობას განაშენიანება/განვითარების ახალ ტერიტორიებზე შესაძლო ალტერნატივების წარმოდგენით. არ მოიცავს ინფორმაციას წყალმომარაგებისათვის მოეწყობა თუ არა დამოუკიდებელი ავტონომიური სისტემა, რომელიც სასტუმროებს მიაწოდებს უსაფრთხო სასმელ-სამეურნეო წყალს, სათანადო რესურსით, თუ შეიქმნება ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სისტემა კლიმატური პირობებისა და თავისებურებების გათვალისწინებით. აღნიშნულია, რომ საჭირო და მიწოდებული საყოფაცხოვრებო წყლის რაოდენობის თვალსაზრისით, მნიშვნელოვნად გაიზარდება მოთხოვნა წყლის რესურსებზე. გარდა ამისა, გაიზარდება მოთხოვნა სასმელ წყალზე, ახალი დასახლებული ადგილის (თუნდაც საკურორტო ადგილის) გაჩენით. აღნიშნული ტენდენცია მიუთითებს წყლის რესურსებზე გაზრდილ მოთხოვნასა და შესაბამისად გარემოზე მზარდ ზეწოლაზე. როგორც დოკუმენტშია მითითებული წყალადების ადგილის შერჩევის შემდეგ მნიშვნელოვანია შემუშავდეს და დამტკიცდეს სასმელი და საყოფაცხოვრებო დანიშნულებით წყალმომარაგებისათვის წყლის ობიექტების სანიტარიული დაცვის ზონები.

წარმოდგენილ დოკუმენტში არ არის განხორციელებული არსებული წყალმომარაგებისა და სანიტარიის, წყალარინების პირობების საკითხის დეტალური შესწავლა (წყალმომარაგების ტიპები, სასმელი წყლის ხარისხი, უწყვეტობა, ხელმისაწვდომობა, მონიტორინგი, ა.შ.), ანალიზი და მისი გაფართოების შესაძლებლობები განაშენიანების ახალ ტერიტორიებზე და წარმოდგენილ ალტერნატივებში. მდინარეების დაცვა დაბინძურებული საკანალიზაციო ჩამდინარე წყლებით. გაუმჯობესების ღონისძიებათა კომპლექსის დაგეგმვა და გეგმის ამოქმედების მონიტორინგის ინდიკატორები არ არის

დადგენილი. აუცილებელია შეირჩეს ყველაზე რელევანტური ღონისძიებები წყალმომარაგებისა და სანიტარიის გასაუმჯობესებლად გრძელვადიან პერსპექტივაში. არ არის აღნიშნული საკურორტო ადგილზე ტუალეტებით უზრუნველყოფა, ასევე ნარჩენი წყლების შეგროვება და მათი გამწმენდ ნაგებობამდე მიყვანა.

მიზანშეწონილად მიგვაჩნია დეტალურად იქნას აღწერილი განვითარების/განაშენიანების კონტროლის მექანიზმები, რადგანაც წინა წლებში დაშვებული განაშენიანების გამო, კერძო სახლები არ არის უზრუნველყოფილი ჩამდინარე წყლების მოცილებისა და უწყვეტი სასმელი წყალმომარაგების სისტემით.

ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების განაშენიანების რეგულირების გეგმის სგშ-ის სკოპინგის ანგარიშში, ჰაერის ხარისხის შესახებ მონაცემები არ არის, რაც ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების დეტალური ანალიზის განხორციელების საშუალებას არ იძლევა. დაგეგმარებით გათვალისწინებულმა საქმიანობებმა შესაძლებელია არ გამოიწვიოს სახიფათო, ტოქსიკური ან მავნე ნივთიერებების გაფრქვევები ჰაერში. თუმცა, მშენებლობის ეტაპზე გარკვეული ზემოქმედება გაზრდილი სატვირთო/სატრანსპორტო და სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით ან მუშაობით გამოწვეული ნამდვილად იქნება. შესაბამისად, მშენებლობის დროს მიზანშეწონილია გაწერილი იყოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან მიმართებაში დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებები, რათა თავიდან იქნას აცილებული მშენებლობის დროს დასაქმებულთა შესაძლო ექსპოზიცია.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე წარმოებს როგორც სტაციონარული ჰაერის დამაბინძურებელთა მონიტორინგი, ასევე ჰაერის ინდიკატორული გაზომვები სხვადასხვა ტერიტორიებზე. რადგან წარმოდგენილ დოკუმენტში ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის შესახებ ინფორმაცია არ არის ასახული, რეკომენდებულია, რომ საბოლოო ანგარიშის წარდგენის დროს, აისახოს გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე ჰაერის ხარისხის ფონური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია.

ამასთან, წარმოდგენილ პროექტში არ არის გაანალიზებული რა ტიპის საწვავი გამოიყენება შინამეურნეობებში საკვების მომზადებისა და გათბობის მიზნით, რადგანაც საქართველოში მაღალია შენობისშიდა ჰაერის დაბინძურების მაჩვენებელი და ერთ-ერთ უმთავრეს რისკ-ფაქტორს წარმოადგენს ჯანმრთელობისათვის, განსაკუთრებით ბავშვებისა და ქალებისათვის.

ზემოაშნიშნული საკითხი გათვალისწინებული უნდა იყოს გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის გაზომომარაგების ინფრასტრუქტურის განვითარება/დაგეგმვისას. ამასთან, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის თამბაქოს

წინააღმდეგ ბრძოლის ჩარჩო კონვენციით განსაზღვრული პრინციპების ამოქმედება, როგორც შენობის შიგნით, ასევე - გარეთ თამბაქოსაგან თავისუფალი ადგილების შექმნის შესახებ.

საპროექტო ტერიტორიაზე ტრანსპორტის გაზრდილი ნაკადების შესაძლო ზემოქმედების შესაფასებლად, მიზანშეწონილია დაიგეგმოს სამომავლოდ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი მდგომარეობის მონიტორინგი და ანგარიშში აისახოს გაზომვების შედეგად მიღებული მონაცემები შემდეგ დამაბინძურებლებზე: (მყარი ნაწილაკები - PM10, PM2.5, აზოტის ჟანგულები, მიწისპირა ოზონი, გოგირდის დიოქსიდი). ასევე, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია „მწვანე ქალაქის“ და ენერგოეფექტურობის პრინციპების დანერგვა საბინაო სექტორში და სხვა შენობა ნაგებობების მშენებლობის პროცესში.

ავტოტრანსპორტის სადგომი

წარმოდგენილ დოკუმენტში არ არის მოცემული, თუ როგორია ტურისტთა და ერთი დღით ჩამომსვლელ მოთხილამურეთა ავტოტრანსპორტის ავტოსადგომების მდებარეობა, არსებული ან/და შემოთავაზებული საბაგირო გზების მიმდებარედ. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია წლის ნებისმიერ სეზონის განმავლობაში როგორ არის საკითხი რეგულირებული.

ხმაური

პროექტში აღნიშნულია, რომ ხმაურის და ვიბრაციის წარმოქმნა შესაძლებელია განაშენიანების შედეგად გაჩნდეს დასახლებულ ტერიტორიაზე, რაც შესაბამისად წარმოადგენს ხმაურის წარმოქმნის წყაროს. ხმაურის მაღალი ინტენსივობის წარმოქმნა, აგრეთვე დაკავშირებული იქნება სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებასთან. ხმაურის და ჰაერის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით საჭიროა სატრანსპორტო გზის ოპტიმალურად დაგეგმვა.

ხმაურის დონის შესწავლის შემდეგ მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე არასასურველი გავლენის შემცირებისათვის უნდა დაიგეგმოს ან გამოყენებულ იქნას:

- ხმაურის წყაროს საინჟინრო-ტექნიკური და ორგანიზაციულ-ადმინისტრაციული ღონისძიებები;
- ხმაურისაგან დაცვის ობიექტზე შენობის კონსტრუქციების ხმაურსაიზოლაციო თვისებების გაზრდის კონსტრუქციულ-სამშენებლო მეთოდები და გეგმარებითი მეთოდები.

ნარჩენების მართვა

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე ნარჩენების წარმოქმნასა და მის მართვასთან დაკავშირებით, ცენტრს გააჩნია შემდეგი შენიშვნები და რეკომენდაციები:

- 1) **მშენებლობის პერიოდში სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა (სამშენებლო, სახიფათო, ინერტული და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ჩათვლით, ასევე თხევადი ნარჩენებით) - წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ზოგადი ინფრომაცია იმის თაობაზე, რომ მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია ინერტული და სამშენებლო ნარჩენების გენერირება, რომლის მართვაც განხორციელდება ნარჩენების მართვის კოდექსისა და საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის №159 დადგენილების „ტექნიკური რეგლამენტი - მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის“ მოთხოვნების შესაბამისად, თუმცა, სასურველია, უფრო კონკრეტული ინფორმაციის და გათვლების მოწოდება, თუ რა მოცულობის მიწის სამუშაოები ჩატარდება მშენებლობის ეტაპზე, რა ოდენობის სამშენებლო მასალა და შესაბამისად, რა რაოდენობის და ტიპის ნარჩენების წარმოქმნასთან უნდა გვეკონდეს საქმე. სად და როგორ უნდა დასაწყობდეს დროებითი განთავსებისათვის და როგორ მოხდება მათი გატანა და გადაყრა ანუ ნარჩენების მართვის სრული ციკლი.**

დოკუმენტში არ არის მოცემული ინფორმაცია თხევადი ნარჩენების წარმოქმნისა და მათი მართვის მექანიზმების შესახებ სამშენებლო ეტაპზე, თუმცა შესაძლოა, მათი წარმოშობა ან სამშენებლო მასალის გარდაქმნა თხევად ნარჩენად (შლამის სახით), უხვი ნალექების შემთხვევაში. რეკომენდებულია, ამ ინფორმაციის მოწოდება შემდეგ ეტაპზე.

- 2) **გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიების ოპერირების პერიოდში, ტურისტული ნაკადების ზრდის ფონზე, სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების (მათ შორის, საყოფაცხოვრებო, სამედიცინო და სხვა ტიპის ნარჩენები) წარმოქმნა და მათი მართვა - სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ზოგადი ინფრომაცია პროექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის შესახებ. დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ გაზრდილი ურბანული ტიპის მშენებლობები (მრავალსართულიანი საცხოვრებლები) გამოიწვევს, როგორც საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ზრდას, ასევე ნარჩენი წყლების წარმოქმნას, რაც საჭიროებს სპეციალური წყალმომარაგების სისტემების დანერგვას, რომელიც თავის მხრივ ნარჩენი წყლების და სანიტარიული კვანძების წყლების მართვას საჭიროებს, თუმცა სგშ-ს ანგარიშის ეტაპზე საჭირო იქნება დეტალური ინფრომაციის მოწოდება შემდეგზე:**

- მყარი ნარჩენების მოსალოდნელი რაოდენობების შესახებ, მათი ადეკვატური მართვის გეგმის ჩათვლით. რაც თავის მხრივ მოიცავს ნარჩენების სპეციალური კონტეინერების საკმრისი ოდენობის გათვლებს, მათი განთავსების ადგილების მონახაზს, ნარჩენების გატანის და საბოლოო განთავსების საკითხებს.
- სანიტარიული კვანძების მოწყობის, საკანალიზაციო სისტემების ალტერნატივების და მათი მართვის შესახებ. თუ როგორი იქნება წყალმომარაგების და საკანალიზაციო ინფრასტრუქტურა, გამწმენდი ნაგებობები და ა. შ.

რადიაციული ფონი და რადიოაქტიური ობიექტების არსებობა

აღნიშნულ სკოპინგის ანგარიშში არ არის მოწოდებული ინფორმაცია რადიაციული ფონის და რადიოაქტიური ობიექტების არსებობაზე. ვინაიდან, გუდაური წარმოდგენს მაღალმთიან სარეკრეაციო ზონას, სადაც მზის სხივების უხილავი ულტრაიისფერი გამოსხივების რადიაციული ფონი მაღალია და განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, ტურისტული სეზონის დროს, რათა მოსახლეობა და ტურისტები ინფორმირებულნი იყვნენ ექსპოზიციის შედეგად მოსალოდნელი საფრთხეების შესახებ, აუცილებელია ამ მიმართულებით ინფორმაციის მოწოდება. ვინაიდან საქართველო მიეკუთვნება ულტრაიისფერი რადიაციის რისკის ექსტრემალური ხარისხის ქვეყანას, მომავალში რეკომენდირებულია მუდმივად მიმდინარეობდეს მისი გაზომვები და მიღებული მონაცემების საზოგადოებისათვის გაცნობა ტურისტულ-სარეკრეაციო სფეროების გაფართოებასთან დაკავშირებით, შესაბამისად დასხივების ზღვრული დროის და სათანადო დაცვის საშუალებების გამოყენება.

მნიშვნელოვანია, მაღალი ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების და ფიჭური კავშირგაბმულობის საბაზო სადგურების დაპროექტებისას გათვალისწინებულ იქნეს ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზემოქმედება განაშენიანების ტერიტორიებიზე.

კლიმატის ცვლილება, ენერგოეფექტურობა, განახლებადი ენერჯია

წარმოდგენილ დოკუმენტში არ არის საკმარისი ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ დაგეგმილი ღონისძიებები რამდენად შეუწყობს ხელს ატმოსფეროში სათბურის გაზების ემისიის შემცირების ფაქტორს, როგორც კლიმატის ცვლილებების წინააღმდეგ მიმართული გლობალური ქმედების ნაწილი. ასევე, არ არის ნათლად მოწოდებული კლიმატური ცვლილებების შედეგად გამოწვეული მოვლენების წინააღმდეგ მიმართული ქმედებები, რომელშიც გაწერილი უნდა იყოს სავარაუდო ხარჯი და სამუშაოთა მოცულობა. ეს შეეხება: კლიმატის ცვლილების პირობებში ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების პრევენციას, შემცირებას და მართვას, (ზვავები, წყალდიდობები, წყალმოვარდნები, და სხვ.); კლიმატის ცვლილების ზემოქმედებების ზოგად შეფასებას ტურიზმზე (კლიმატგონივრული ტურიზმის შესაძლებლობების შეფასება), კლიმატის ცვლილებებზე რეაგირება და სხვა. ასევე, კლიმატის ცვლილებებისადმი ადაპტაციისა და ჯანმრთელობის ზიანის შემცირების ღონისძიებებს და მონიტორინგის ინდიკატორებს. ყოველივე ეს მოითხოვს დეტალიზაციას. ასევე, უნდა იყოს ინფორმაცია ბუნებრივი კატასტროფების დროს სასმელი წყლის სარეზერვო მარაგების შესახებ.

შენიშვნები არსებობს ენერგოეფექტურობასა და განახლებადი ენერჯიის გამოყენების საკითხთან მიმართებაშიც, რომელიც დოკუმენტში ნახსენებია.

დეტალური გეგმებია საჭირო, თუ როგორ მოხდება ენერგოეფექტურობის პრინციპების დანერგვა საბინაო სექტორში და სხვა შენობა-ნაგებობებში, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იყოს მშენებლობის პროცესში, განსაკუთრებით, ეს შეეხება ტურიზმის სექტორს. როგორ და რა რესურსებით მოხდება ენერჯის ალტერნატიული („ეკოლოგიური“) წყაროების (განსაკუთრებით, მზის) ფართოდ გამოყენება საზოგადოებრივი და კერძო საკუთრებაში არსებული შენობებისთვის (შინამეურნეობებში). როგორ იქნება რეალიზებული ენერგოდამზოგი მშენებლობები და რა მასშტაბით მოხდება განახლებადი ენერჯის გამოყენება, და რა რესურსებით.

კარგი იქნება თუ საბოლოო დოკუმენტის (სგშ -ს) მომზადების ჯგუფში ჩართული იქნება საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სპეციალისტი.

დასკვნა:

წარმოდგენილი მასალების მიხედვით სკოპინგის დოკუმენტში არ არის სათანადოდ წარმოდგენილი საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს თავი III, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების მოთხოვნების შესაბამისად მოკლე ინფორმაცია ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების მასშტაბის შესახებ და არ არის მოძიებული საკმარისი ინფორმაცია.

სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების მოსამზადებლად, გათვალისწინებულ უნდა იქნეს წინამდებარე შენიშვნები და რეკომენდაციები; შესაბამისი ფორმატით დეტალურად უნდა იქნას წარმოდგენილი ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოქმედი რისკ-ფაქტორების პოტენციური გავლენა და მათი მასშტაბები; უნდა დაიგეგმოს თავიდან აცილებისა და შემარბილებელი ღონისძიებები.

გენერალური დირექტორი

ამირან გამყრელიძე